

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

DOM
2016-06-27
Meddelad i
Uppsala

Mål nr
2417-16 E

SÖKANDE

Björn Hägglunds Maskiner AB, 556745-4508
Högsta 29
755 93 Uppsala

Ombud: Jan Runesson
Adress som ovan

MOTPART

Länsstyrelsen i Västmanlands län
721 86 Västerås

SAKEN

Ansökan om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

KONKURRENSVERKET	
2016 -06- 27	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 184247

Postadress
Box 1853
751 48 Uppsala

Besöksadress
Kungsgatan 49

Telefon
018-431 63 00
E-post: forvaltningsratteni uppsala@dom.se
www.forvaltningsratteni uppsala.domstol.se

Telefax
018-10 00 34

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västmanlands län (länsstyrelsen) genomför upphandling rörande ramavtal för gräv- och anläggningstjänster i Västmanlands län, diariernr 512-1214-16. I tilldelningsbeslut den 25 april 2016 beslutades att ramavtal skulle tecknas med andra anbudsgivare än Björn Häggglunds Maskiner AB (bolaget)

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar att upphandlingen ska göras om och anför bl.a. följande. Det föreligger en sådan allvarlig brist i anbudsförfrågan som endast kan rättas genom att upphandlingen görs om. Länsstyrelsen har brutit mot principen om öppenhet. I avsnitt 6.8 i anbudsförfrågan ställs krav på arbetsledare som ska finnas på plats under uppdragens utförande. Det som upphandlas är totalt tolv uppdrag som kan läggas på olika entreprenörer. Det är sannolikt att samma entreprenör vinner många deluppdrag. För att entreprenören ska kunna hantera dessa olika deluppdrag krävs att det finns arbetsledare för de förare som kör de olika maskiner som upphandlats. Detta är bakgrunden till att länsstyrelsen har begärt att anbudsgivarna lämnar anbud för varje deluppdrag på en maskin, en maskinförare och en arbetsledare. Det språkbruk som används i branschen för markentreprenad skiljer på rollerna för förare/maskinförare och arbetsledare. En arbetsledare är inte en maskinförare utan någon som leder och fördelar arbetet. Arbetsledaren har all kontakt med beställaren och med övriga entreprenörer i projektet. Det är inte ovanligt att beställaren, även för mindre uppdrag, t.ex. när de ska utföras i svårare terräng kräver dels en maskinförare, dels en arbetsledare. Även av lönestatistik för branschen framgår att rollerna maskinförare och arbetsledare inte är desamma, då en arbetsledare har högre medellön än en maskinförare. För en anbudsgivande markentreprenadfirma är det självklart att utgå från att en van beställare som länsstyrelsen använder branschens begrepp på rätt

sätt, särskilt när något annat inte framgår av förfrågningsunderlaget. Det framgår inte i förfrågningsunderlaget att maskinförare och arbetsledare kan vara samma person. Om det hade varit länsstyrelsens avsikt att maskinförarna skulle agera arbetsledare hade det varit enkelt för myndigheten att ange detta i förfrågningsunderlaget och att det var maskinföraren som skulle uppfylla kraven i 6.8. Kravet på arbetsledare är därför uppenbart ett krav på en ytterligare tjänst som omfattas av det upphandlade uppdraget, dvs. arbetsledarens uppdrag till varje deluppdrag. Priserna som skulle lämnas i anbudet skulle således dels avse maskin och maskinens förare, dels en arbetsledare. Utifrån denna tolkning av anbudsfrågan har bolaget lämnat seriösa priser där maskiner, förare och arbetsledare är medräknade. Med hänsyn till övriga anbudsgivares offererade priser är det uppenbart att dessa anbudsgivare inte avser att tillsätta en arbetsledare annan än en av förarna. Om arbetsledare inte hade omfattats av uppdraget, dvs. om arbetsledaruppdraget hade kunnat läggas på en av förarna, så hade anbudets prisbild varit betydligt lägre och bolaget hade tilldelats ramavtal. Det är uppenbart att bolaget kommer att lida skada om upphandlingen inte görs om.

Länsstyrelsen bestrider bifall till bolagets yrkande och anför bl.a. följande. De grundläggande principerna har följts. I förfrågningsunderlagets punkt 8.4 (Pris) framgår tydligt att det som efterfrågas är timpris för maskin inklusive förare. Ingenstans i förfrågningsunderlaget framgår att maskinföraren och arbetsledaren inte kan vara samma person. I den typ av mindre uppdrag som upphandlingen avser finns inte ett språkbruk som skiljer på arbetsledare och maskinförare. För denna typ av enkla uppdrag skulle det inte vara ekonomiskt försvarbart att avdela en separat tjänst för arbetsledarrollen. Offererade priser visar att tre av fyra anbudsgivare tolkat förfrågningsunderlaget så att maskinförare och arbetsledare kan vara samma person. Bolaget har i sitt anbud offererat något som länsstyrelsen inte har efterfrågat. Det har inte varit möjligt för länsstyrelsen att begära in en komplettering från bolaget.

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet är om det föreligger skäl för ingripande enligt LOU på de grunder som bolaget har anfört.

Enligt 16 kap. 6 § LOU ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts, om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska den upphandlande myndigheten behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Bolaget gör gällandet att förfrågningsunderlaget är otydligt genom att det inte har varit klart hur kravet på arbetsledare ska tolkas.

I förfrågningsunderlaget anges i punkt 6.8 följande.

6.8 Arbetsledare

Leverantörens arbetsledare för detta uppdrag ska behärska svenska språket i tal och skrift. Arbetsledaren ska finnas på plats vid uppdragens utförande. Övriga tider ska arbetsledaren vara nåbar per telefon under normal kontorstid.

I förfrågningsunderlaget anges i punkt 8.4 bl.a. följande.

8.4 Pris

Anbudspriset ska redovisas som ett pris per timme och maskinklass och zon inklusive fö-
rare [...]

Anbudspriserna ska inkludera leverantörens **samtliga** kostnader som kan uppstå som en följd av offererat åtagande och anges i svenska kronor (SEK) exklusive merskatt. [...]

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att begreppet arbetsledare inte har definierats i förfrågningsunderlaget. Bolaget har visserligen gjort gällande att det finns ett vedertaget språkbruk i branschen för markentreprenader där rollerna för förare/maskinförare och arbetsledare skiljs åt. Enligt länsstyrelsen gäller detta dock inte den typ av mindre och enklare uppdrag som aktuell upphandling avser. Bolaget har vidare anfört att det inte är ovanligt att krav på såväl en maskinförare som en arbetsledare ställs även för mindre uppdrag, t.ex. när de ska utföras i svårare terräng. Något närmare stöd för detta påstående har dock bolaget inte presenterat. Vad som avses med begreppet arbetsledare i detta fall får därför avgöras utifrån en helhetsbedömning med beaktande av förfrågningsunderlagets utformning i stort. Av punkten 6.8 i förfrågningsunderlaget framgår att det ska finnas en arbetsledare. Det ställs också vissa krav på den personen gällande språkkunskaper och tillgänglighet. Några ytterligare krav, t.ex. gällande personens kompetens, uttrycks dock inte, varken i denna punkt eller i förfrågningsunderlaget i övrigt. Ingenstans anges heller att det ska finnas en arbetsledare utöver en maskinförare. Enligt förvaltningsrättens mening får sammanhanget sammantaget anses visa att det med begreppet arbetsledare inte avses en viss yrkeskategori eller kompetensnivå. Länsstyrelsens ståndpunkt att arbetsledaren och föraren kan vara samma person får därmed anses ha fog för sig. Mot denna bakgrund samt då det i punkten 8.4 i förfrågningsunderlaget tydligt anges att anbudspriset gäller för maskin och förare finner förvaltningsrätten att förfrågningsunderlaget är tillräckligt tydligt för att kravet på öppenhet som följer av de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU ska anses uppfyllt. Enligt förvaltningsrättens mening har bolaget inte visat att länsstyrelsen handlat i strid med de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU. Förutsättningarna för ingripande är därmed inte uppfyllda och bolagets ansökan ska således avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Viktoria Haglund
förvaltningsrättsfiskal

Målet har handlagts av föredraganden Nicklas Rydgren

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.